

Προσφύγων (ωφελητής των)

Η ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

19
Σεπτεμβρίου 1909

ΠΕΡΙΘΑΛΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

LE SECOURS DES RÉFUGIÉS

EN GRÈCE

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ",

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1909

Φυλλάδια

Τὰ φυλλάδια, ἀτινα τὸ γραφεῖον παρέδιδεν εἰς τοὺς πρόσφυγας διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς καταχώρισιν τῶν περιοδικῶν πληρωμῶν, ἔφερον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος ἔντυπυν καὶ τὴν ἀκόλουθον συμβούλην:

‘Η ἐλευθέρα Πατρίς εὐχαρίστως δέχεται τὰ ἐκ γῆς ἀφιλοξένου προσφεύγοντα εἰς αὐτὴν τέκνα καὶ προθύμως ἐκ τοῦ ὑστερήματος περιθάλπει αὐτά.

Εἰς ἀνταπόδοσιν ἔκαστος πρόσφυγος δέφειλε νὰ γεννῇ καλὸς πολίτης δηλ., νὰ ὑπακούῃ εἰς τοὺς νόμους, νὰ ἐκτελῇ τὸ καθῆκόν του ποντοῦ καὶ πάντοτε, καὶ νὰ θεωρῇ τὸ γενικὸν καλὸν τῆς πολιτείας ἀνώτερον τοῦ ἀτομικοῦ του συμφέροντος.

(‘Αναγίνωσκε ταῦτα καθ’ ἔκάστην μετὰ τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν σου).

Εἰρήσθω, δτι τὰ φυλλάδια συχνὰ διὰ τῆς χρήσεως ἐφθείροντο, διὸ παρίστατο ἀνάγκη ἐπανειλημένης ἀνανεώσεως αὐτῶν.

Ιατρικὴ
περίθαλψις

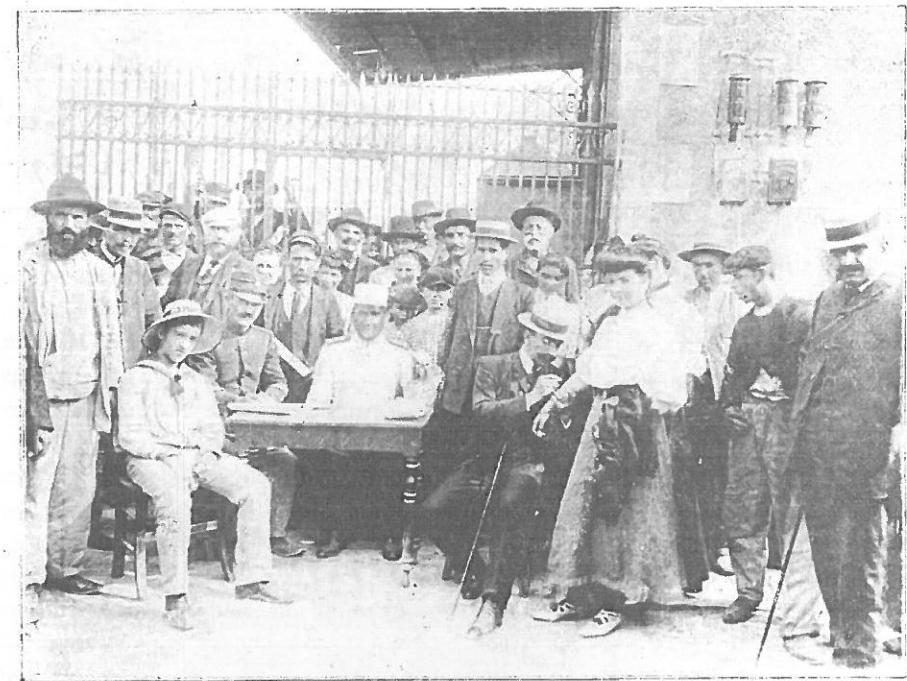
Πλὴν τῆς διὰ μετρητῶν χρημάτων περιθάλψεως τὸ Γραφεῖον καὶ ἄλλως περιέθαλπε τὸν πρόσφυγας.

Δι’ ἔκαστον οἰκημα προσφύγων ἦτο διωρισμένος ἔμμισθος ίατρος, δόστις ὥφειλε καθ’ ἔκάστην νὰ ἐπισκέπτηται τὸ οἰκημα καὶ νὰ ἔξεταζῃ πάντας τὸν ἔχοντας ἀνάγκην ίατρικῆς συνδρομῆς. Καὶ οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ίατροὶ ἀνέφερον καθ’ ἔκάστην εἰς τὸ Γραφεῖον ἀπ’ εὐθέας ἢ διὰ τοῦ οἰκείου ἐπόπτου, ἐὰν ὑπῆρχε τι ἀξιον λόγου, οἱ δ’ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὥφειλον νὰ ὑποβάλλωσι κατὰ 15ημερίαν ίατρικὸν δελτίον περὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῶν προσφύγων.

Οἱ δὲ μηνιαῖοι μισθοὶ οἱ παρεχόμενοι τοῖς ίατροῖς παρήγγλασσον κατὰ τόπους καὶ ἀναλόγως τοῦ ἔκάστοτε ἀριθμοῦ τῶν προσφύγων. Οὕτω παρείχοντο κατὰ Νοέμβριον 1908 δραχ. 6 εἰς τὸν ίατρὸν Βραχατίου, ἀνὰ δραχ. 10 εἰς τὸν ίατρὸν Φαρσάλων, ἀνὰ δραχ. 20 εἰς τὸν ίατρὸν Αἰγίνης, Πόρου καὶ Σπετσῶν, δραχ. 22 εἰς τὸν ίατρὸν Χαλκίδος, δρ. 25 εἰς τὸν ίατρὸν Ἀργονούς, ἀνὰ δρ. 30 εἰς τὸν ίατρὸν Στυλίδος, Τρικαλῶν καὶ Τήνου, ἀνὰ δραχ. 40 εἰς τὸν ίατρὸν Αἰγίου, Ἀμαλιαπόλεως, Λαρίσης καὶ Ναυπλίου, δραχ. 50 εἰς τὸν ίατρὸν Κορίνθου, ἀνὰ δραχ. 60 εἰς τὸν ίατρὸν Βόλου καὶ Καρδίτσης μετὰ τῶν περιχώρων, δραχ. 70 εἰς τὸν ίατρὸν Ἀλμυροῦ, δραχ. 80 εἰς τὸν ίατρὸν Ἀγιαῖς μετὰ τῶν περιχώρων, δραχ. 100 εἰς τὸν δεύτερον ίατρὸν Βόλου, δρ. 150 εἰς ἔκατερον τῶν ίατρῶν Ν. Ἀγχιάλου, δρ. 180 εἰς τὸν ίατρὸν Νέων Καρυῶν μετὰ τῶν λοιπῶν περὶ τὴν Λάρισσαν χωρίων. Ἐκ δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις ίατρῶν ἐλάμβανον εἰς μὲν δραχ. 30, δύο ἀνὰ δραχ. 60, εἰς δραχ. 100 καὶ εἰς δραχ. 120.

Εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πρόσφυγας παρείχοντο δωρεὰν ἐπίσης καὶ πάντα τὰ φάρμακα λαμβανόμενα διὰ συνταγῶν τῶν ίατρῶν ἀπὸ τὸ

φαρμακεῖον τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Γραφείου. Ἐπίσης εἰς τὸν ἐν ἄλλαις πόλεσι διαμένοντας πρόσφυγας τὸ Γραφεῖον διένεμε συχνότατα κινίνην· μάλιστα, ἀφ’ ἧς δ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἐδωρήσατο εἰς τὸ Γραφεῖον περὶ τὰ δύο δίκοντα χιλιόγραμμα ἵταλικῆς κινίνης, οἱ πρόσφυγες πρῶτοι τῶν ἄλλων κατοίκων ἔσχον τὸ πλεονέκτημα νὰ ποιῶσι ταύτης ἀφειδῆ χρῆσιν. Φάρμακα σπανιώτερον ἔχοργηι τὸ Γραφεῖον, καὶ τοῦτο διότι ἡ παροχὴ

Ἐμβολιασμός. — Vaccination.

φαρμάκων λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος θὰ ἔδιδεν ἀφεύκτως ἀφορμὴν εἰς παντοίας καταχώρισεις καὶ μεγάλας δαπάνας ἀνευ ἀναλόγου ὥφελείας τῶν περιθαλπομένων. Οἱ ἀσθενεῖς πρόσφυγες ἐνοιστλεύοντο ἐν τοῖς νοσοκομείοις, δπον τοιαῦτα ὑπῆρχον. Οὕτως ἐν Ἀθήναις οἱ ἀρρενεῖς ἐνοιστλεύοντο ἐν τῷ β’ στρατιωτικῷ νοσοκομείῳ δαπάναις τοῦ Γραφείου, δωρεὰν δὲ ἐν τοῖς λοιποῖς νοσοκομείοις τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιᾶς, ἰδίως δὲ ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ «δ Ἔναγγελισμὸς» δπερ ἔξαιρετικῶς ἐδείχθη διὰ τοὺς πρόσφυγας φιλάνθρωπον. Ἐν Λαρίσῃ οἱ ἀσθενεῖς πρόσφυγες ἐνοιστλεύοντο ἐν τῷ ἐκεῖ

αυτῶν, ἐλήφθη τὸ μέτρον τῆς διανομῆς αὐτῶν ἀνὰ τὰς νήσους καὶ ἄλλας ἐπαρχιακὰς πόλεις, καθόσον οὕτω καὶ ἡ ὑγιεινὴ των θέσις θὰ ἐβέλτιοῦτο, καὶ τὰ ἔνοικα θὰ ἥσαν διὰ τὸ Γραφεῖον μετριώτερα, καὶ οἱ πρόσφυγες εὑρίσκοντες εὐκολώτερον ἐργάσιας θὰ ὠφελοῦντο ὑλικῶς καὶ ἡθικῶς. Διὸ ἐναυλώθησαν ἀτμόπλοια καὶ ἀπεστάλησαν πρόσφυγες εἰς Σκόπελον, Βόλον, Ἀλμυρόν, Τῆνον, Θήραν βαθμηδὸν δὲ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ κώμας, δύον ἔξεργίσκοντο κατάλληλα οἰκήματα. Εὗτυχῶς πᾶσαι αἱ ἀτμοπλοϊκαὶ καὶ σιδηροδρομικαὶ Ἐταιρίαι ὑπεβίβασαν σημαντικὰ τοὺς ναύλους των πατριωτικῶς φερόμεναι.

Παρατίθεμεν ὅδε πίνακα τῶν πόλεων καὶ κωμῶν ἐν αἷς ὑπῆρχον περιθαλπόμενοι πρόσφυγες κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1908 σὺν τῷ ἀριθμῷ τῶν ἐν ἑκάστῃ προσφύγων, παραλείποντες τοὺς μὴ περιθαλπομένους, δῶν τὴν διαμονὴν δὲν ἥδυνατο νὰ παρακολουθῇ τὸ Γραφεῖον.

Ἀθῆναι 1746, Ν. Ἀγχίαλος 1789, Ἀμαρλάρ 40, Αἴγινα 122, Αἴγιον 229, Ἀνδραβίς 56, Ἀγυιᾶ 386, Ἀργος 250, Ἀλμυρὸς 1470, Ἀμαλιάπολις 178, Βελεστῖνον 1287, Βόλος 1548, Βραχάτι 57, Βέλλο 113, Γκότσ-μπασάν 191, Γαστούνη 109, Δομοκὸς 135, Καρδίτσα 1036, Κόρινθος 455, Κιάτο 51, Καζακλάρ 210, Λάρισσα 729, Λίμνη 5, Λεχαινά 90, Μεγάλο Χαλίτοι 128, Νέαι Καρυαί 583, Ναύπλιον 158, Ξηροχώρι 130, Ξυλόκαστρον 31, Πάτραι 15, Πειραιεὺς 324, Πόρος 96, Σκύαθος 53, Σκόπελος 64, Σπέτσαι 73, Στυλίς 350, Τῆνος 153, Τοίκαλα 200, Τύροναβος 180, Φάρσαλα 91, Χαλκίς 74, Χατζημουσταφαλάρ 31, Ὥρεοι 132.

Σημειωτέον ὅτι οἱ πρόσφυγες διὰ ποικίλας αἰτίας διαρκῶς μετεποτίζοντο. Μάλιστα αἱ μετατοπίσεις αὐτῶν ἐνίστηται προσελάμβανον καὶ ἐπικίνδυνον χρωκτήρα, διὸ καὶ τὸ Γραφεῖον ἡναγκάσθη ἐπανειλημένως νὰ ἐκδώσῃ αὐτοτρόφας διαταγὰς πρὸς παρεμπόδισιν τῶν μετατοπίσεων. Παρατίθεμεν ὅδε τὴν ἐγκύλιον ἀριθ. 21 τῆς 30 Αὐγούστου 1907 ἐπαρκῶς πραγματευόμενην τὸ θέμα τοῦτο.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗ ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΥ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Καὶ ἄλλοτε δι’ ἐγκυκλίου συνεστήσαμεν, νὰ μὴ μετατοπίζωνται οἱ πρόσφυγες αὐτοβούλως καὶ ἀνευ εὐλόγου αἰτίας ἀπὸ μιᾶς πόλεως εἰς ἄλλην, διότι τοῦτο πλήν τῆς λογιστικῆς ἀταξίας φέρει ίδιως καὶ εἰς τὸ ἀτοπὸν τοῦ νὰ συγκεντρώνωνται εἰς τινας πόλεις πρόσφυγες περισσότεροι τῆς ὑπαρχούσης χωρητικότητος οἰκημάτων. Ἐπειδὴ δῆμος αἱ αὐτόβουλοι μετατοπίσεις ἀτυχῶς ἔξακολουθοῦνται, πολλοὶ δὲ πρόσφυγες ἀνευ λόγου καὶ ἀνάγκης, μόνον δὲ πρὸς ἐπιζήτησιν καλλιτέρας διαμονῆς, ἢ δι’ ἄλλους φαντασιώδεις λόγους συγκεντρώνονται εἰς ὁρισμένας πόλεις, ίδιως δὲ εἰς Βόλον, Λάρισσαν καὶ ἄλλας θεσαλικάς πόλεις, μενδ’ ὅλας τὰς ἀντιδράσεις τοῦ Γραφείου, προβλέπομεν δὲ ὅτι,

ἐὰν αἱ τοιαῦται συγκεντρώσεις ἔξακολουθήσωσιν, ὅταν ἐπέλθῃ ὁ χειμῶνας καὶ τὸ δριμὺ θεσσαλικὸν ψῦχος, οἱ πρόσφυγες κακῶς στεγασμένοι καὶ κακῶς διαιτῶνται θὰ κινδυνεύσωσιν, εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην ν’ ἀποτρέψωμεν αὐτοὺς καὶ πάλιν παριστῶντες αὐτοῖς, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς δριστικῆς των ἐγκαταστάσεως ἐν Θεσσαλίᾳ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν τόπον, ἐνῷ διαμένουσι προσωρινῶς, ὅτι ἐπομένως ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἡ Κυβέρνησις θὰ προνοήσῃ προηγουμένως καὶ περὶ καταλλήλων οἰκημάτων καὶ τότε θὰ σταλῶσιν ἐκεῖ ἀπὸ οἰονδήποτε μέρος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀν εὐρισκονται τοποθετημένοι χωρὶς νὰ είνει ἀνάγκη, ὡς φαντάζονται, νὰ παρευρίσκωνται ἀπὸ τοῦδε πλησίον τῆς Θεσσαλίας, ἵνα προφυθάσωσιν.

Κατοικία προσφύγων (Παπαδάκειον).
Une habitation de réfugiés près de l'Université d'Athènes.

Ἐπειδὴ δῆμος φοβούμεθα ὅτι καὶ πάλιν μόναι αἱ ἀπλαῖ παροτρύνσεις ἦμῶν δὲν θὰ ὕστεται περιτελεσματικαί, θέλετε γνωστοποιήσει εἰς τοὺς πρόσφυγας, ὅτι οσοι αὐτοβούλως μετατοπίζονται, θὰ θεωρῶνται ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς ὁρισμένην ἐργασίαν καὶ θὰ διαγράφωνται ἐκ τῶν ἐπιδομάτων.

‘Ἄλλ’ ἐπειδὴ ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ περιστάσεις, καθ’ ὃς ἡ μετατοπίσις πρόσφυγός τινος ἐπιβάλλεται, δοσοὶ ἔχουσι τυχὸν λόγον ἰσχυρὸν πρὸς διαμονὴν ἐν ἄλλῃ πόλει, δοφείλουσι νὸς ζητῶσι πρότερον τὴν πρὸς τοῦτο ἀδειαν τοῦ Γραφείου δι’ ἀναφορᾶς των, ἐνῷ θὰ ἐκθέτωσι τοὺς λόγους καὶ ἐνῷ θὰ καὶ ὑμεῖς θὰ γνωμοδοτήτε περὶ τῆς χορηγήσεως ἡ μὴ τῆς ἀδείας.

"Άλλο ζήτημα, όπερ μάλιστα άπετέλεσεν ἐν μέρει θέμα ἀδίκων παραπόνων τῶν προσφύγων, ὑπῆρχε τὸ τῆς ἔργασίας των. Οὗτοι ἥξινον νὰ ἐργάζωνται ἐπὶ ἡμερομισθίῳ, νὰ λαμβάνωσιν ὅμως ἀμείωτον καὶ τὸ ἐπίδομα των, ἐνῷ ἀντιθέτως τὸ Γραφεῖον περιέκοπτε τὰ ἐπιδόματα τῶν ἔργαζομένων, ὡς διατυποὶ καὶ ἡ κάτωθι ἐγκύλιος ὑπὸ ἀριθ. 13 τῆς 18 Μαΐου 1907.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

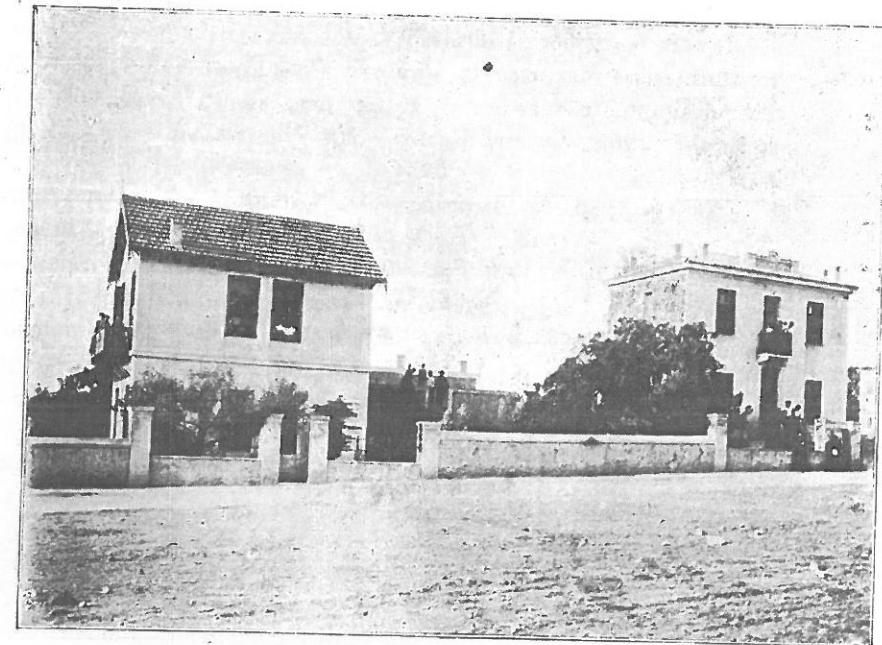
Ἐπειδὴ ὑφίστανται ἔτι ἀμφιβολίαις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν συνεπειῶν τῆς ὑπὸ προσφύγων ἀναλήψεως ἔργασίας, κρίνομεν ἐπάναγκες νὰ δώσωμεν τὰς ἀκολούθους σαφεῖς ὀδηγίας. "Οταν πρόσφυξ ἀναλαμβάνῃ ἔργασίαν, ἐξ ἣς πορίζεται ἡμερήσιον κέρδος ὀλιγώτερον τῆς δραχμῆς, δὲν θὰ γίνεται καμμία διαγραφή." "Οταν τὸ κέρδος εἰνε ἀνώτερον τῆς μιᾶς δραχμῆς, θὰ διαγράφηται μόνος ὁ ἔργαζόμενος. "Οταν τὸ κέρδος εἰνε ἀνώτερον τῶν 2 δραχμῶν, θὰ διαγράφηται ὁ ἔργαζόμενος καὶ ἐν ἔτι μέλος τῆς οἰκογενείας του (ἐν ὅλῳ δύο). "Οταν τὸ κέρδος εἰνε ἀνώτερον τῶν δραχ. 3 θὰ διαγράφηται ὁ ἔργαζόμενος καὶ δύο ἄλλα μέλη (ἐν ὅλῳ τρεῖς)." "Οταν τὸ κέρδος εἰνε ἀνώτερον τῶν δραχ. 4 θὰ διαγράφηται ὅλη ἡ οἰκογένεια. Ἐὰν δὲ ἡ ἔργασία πάνυ, θὰ στέλληται εἰς τὸ Γραφεῖον περὶ τούτου ἀναφορὰ ἐκ μέρους του πρόσφυγος, εἰς τὸ περιθώριον δὲ τῆς ἀναφορᾶς ὁ ἐπόπτης θὰ γνωμοδοτῇ, διὰ τὴν παῦσιν τῆς ἔργασίας πταίη ὁ πρόσφυξ ἢ οὐ, ἵνα τὸ Γραφεῖον ἀποφασίζῃ ἀγαλόγως.

Ἡ ἔξαριθμωσις τοῦ ἡμερησίου κέρδους ἐκάστου ἔργαζομένου πρόσφυγος ἀφίεται εἰς τὴν ὁξυδέρκειαν τῶν ἀξιωματικῶν ἐποπτῶν.

Οἱ λόγοι δέ, δι' οὓς τὸ Γραφεῖον περιέκοπτε τὰ ἐπιδόματα τῶν ἔργαζομένων προσφύγων εἰνε οἱ ἀκόλουθοι. Ἐὰν οἱ πρόφυγες εἶχον δύο ἀπολαυάς, μίαν τῆς ἀργίας καὶ ἐτέραν τῆς ἔργασίας, θὰ ἐθίζοντο εἰς ψευδῆ κατάστασιν, ἥτις προσωρινὴ καὶ ἀνάγκην οὖσα, προσωρινῶς μὲν θὰ ἔξιθει αὐτοὺς εἰς δαπάνας μείζονας τοῦ ἀρμόδιοντος, βραδύτερον δὲ ὅτε φυσικὰ θὰ ἔξελειπεν ἡ ἀπολαυὴ τῆς ἀργίας (τὸ ἐπίδομα) ἢ θέσις των θὰ ἥτο λυπηρά, διότι, ὡς γνωστόν, δυσκόλως περιορίζεται ὁ εἰς πολλὰ ἐπὶ χρόνον ἐθισθείς. Πρὸς τούτοις οἱ πρόσφυγες ἔχοντες βέβαιον καὶ ἀκέραιον τὸ ἐπίδομα, θὰ ἥσαν πρόσθυμοι νὰ ἐκμισθόνωσι τὴν ἔργασίαν των καὶ ἀντὶ ἐλάσσονος ποσοῦ ἀλλ᾽ ὁ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπερχόμενος ὑποβιβασμὸς τοῦ ἡμερομισθίου θὰ καθίστα προβληματικὴν τὴν θέσιν τῶν ἐντοπίων ἔργατῶν, οἵτινες δὲν εἶχον τὸ ἀντισήκωμα τοῦ ἐπιδόματος. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἀναπόδραστον ἀνάγκην θὰ ἐνεβάλλετο ἡ δυσφορία τοῦ ἔργατικοῦ λαοῦ διὰ τοὺς πρόσφυγας, οἵτινες συντηρούμενοι ἐκ τῶν φόρων τοῦ λαοῦ θὰ συνετέλουν συγχρόνως ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἡμερησίου εἰσοδήματος αὐτῶν τῶν φορολογουμένων ἔργατικῶν ταξεων. Ἀλλως τε ὑπῆρχε καὶ ὁ λόγος τῆς ἔξοικονομήσεως μέρους τῶν ἐπι-

δομάτων τῶν ἔργαζομένων προσφύγων ὑπὲρ τοῦ ταμείου τοῦ Γραφείου, ὃ ἐστιν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Δημοσίου ταμείου, ὅπερ ἐνωρὶς ἀπέμεινεν διὰ μόνος ἐκείνου χορηγός.

Βεβαίως ἡ περικοπὴ τῶν ἐπιδόματων ἐνεῖχε καὶ τὸ μειονέκτημα, ὅτι πολλοὶ πρόσφυγες ἀπέφευγον τὴν ἔργασίαν. Ἀλλὰ δεδομένου διτο τὸ ἐπίδομα δὲν ἦδύνατο νὰ ἐπαρκῇ συνήθως εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τῶν προσφύγων, καὶ ὅτι τὸ ἐκ τῆς ἔργασίας κέρδος πάντοτε θὰ

Κατοικία προσφύγων ἐν Πατησίοις.
Deux maisonettes aux environs d'Athènes où habitaient des réfugiés.

ἡτο πολλαπλάσιον τοῦ περικοπομένου ἐπιδόματος, τὸ οηθὲν μειονέκτημα δὲν ἡτο συνήθως πρόσκομμα πραγματικὸν πρὸς ἀνάληψιν ἔργασίας, ἀλλὰ μόνον πρόφασις διὰ τοὺς φύσει ὀκνηρούς. Ἀλλως τε τὸ Γραφεῖον ἔλαβε τὸ μέτρον νὰ περικόπῃ ἐν μέρει τὰ ἐπιδόματα οὐ μόνον τῶν πράγματος ἔργαζομένων ἀλλὰ καὶ πολλῶν, οἵτινες ὑγείστατο τυγχάνοντες καὶ εὐχερῶς δυνάμενοι νὰ εὔρωσιν ἔργασίαν, ἐδείκνυον ἀδιαφορίαν. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐπετεύχθη, ὥστε πολλοὶ νὰ τραπῶσιν ἐνωρὶς εἰς ἔργασίας, πρὸς δὲ νὰ διαγραφῶσιν ἐκ τῶν ἐπιδόματων χιλιάδες ὅλαι ἀλκίμων νέων προσφύγων, καὶ

συνεπῶς μεγάλαι οίκονομίαι ἐν τῇ δαπάνῃ, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ κατωτέρῳ πίναξ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ καιρούς περιθαλπομένων ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἔγγεγραμμένων προσφύγων.

Ἐτος	Μῆνες	Οἰκός ἀριθμὸς ἔγγεγρων εἰς τὸν Μηρόφορον	Οἰκός ἀριθμὸς περιθαλπομένων	Ησαν ἑτέρος ἐπιδόματος	'Οἰκή δαπάνη περιθύμησεως	Δραχ. Δ.		Δραχ. Δ.		Δραχ. Δ.	
						Δραχ.	Δ.	Δραχ.	Δ.	Δραχ.	Δ.
1906	Αὔγουστος . . .				14222 14						
	Σεπτέμβριος . . .				62342 20						
	'Οκτώβριος . . .	3251	3177	74	47398 10	14	92	0	50		
	Νοέμβριος . . .	4446	3215	1231	78911 04	24	54	0	82		
	Δεκέμβριος . . .	4991	3504	1487	82580 00	23	57	0	78		
1907	'Ιανουάριος . . .	5200	3469	1731	81922 68	23	62	0	78		
	Φεβρουάριος . . .	5591	3639	1952	90756 85	24	94	0	83		
	Μάρτιος . . .	7738	4974	2764	117387 91	23	60	0	78		
	'Απρίλιος . . .	12210	9560	2650	169481 25	17	73	0	59		
	Μάϊος . . .	15950	11901	3989	207229 71	17	32	0	58		
	'Ιουνίος . . .	17615	13377	4238	226660 34	16	94	0	56		
	'Ιουλίος . . .	18820	14877	3943	250071 69	16	80	0	56		
	Αὔγουστος . . .	19085	15023	4062	258923 48	17	23	0	57		
	Σεπτέμβριος . . .	19429	15229	4200	258488 25	16	97	0	56		
	'Οκτώβριος . . .	20654	16321	4333	297034 60	18	19	0	60		
	Νοέμβριος . . .	21654	17899	3755	310747 85	17	36	0	58		
	Δεκέμβριος . . .	22485	17045	5440	277294 97	16	26	0	54		
1908	'Ιανουάριος . . .	22781	17605	5176	314511 95	17	86	0	59		
	Φεβρουάριος . . .	23039	18055	4984	334972 70	18	55	0	62		
	Μάρτιος . . .	23589	17899	5690	317698 94	17	75	0	59		
	'Απρίλιος . . .	23919	17839	6080	341021 94	19	12	0	64		
	Μάϊος . . .	24655	17020	7635	307458 06	18	06	0	60		
	'Ιουνίος . . .	25079	15866	9213	307468 45	19	38	0	65		
	'Ιουλίος . . .	25419	16107	9312	302991 24	18	81	0	63		
	Αὔγουστος . . .	25579	15940	9639	283096 55	17	76	0	59		
	Σεπτέμβριος . . .	25786	15510	10276	299280 87	19	30	0	64		
	'Οκτώβριος . . .	26108	15540	10568	290360 70	18	68	0	62		
	Νοέμβριος . . .	26292	15148	11144	272815 59	18	01	0	60		
	Δεκέμβριος . . .	26388	15202	11186	280316 56	18	44	0	61		
					6483446 61	18	95	0	63		

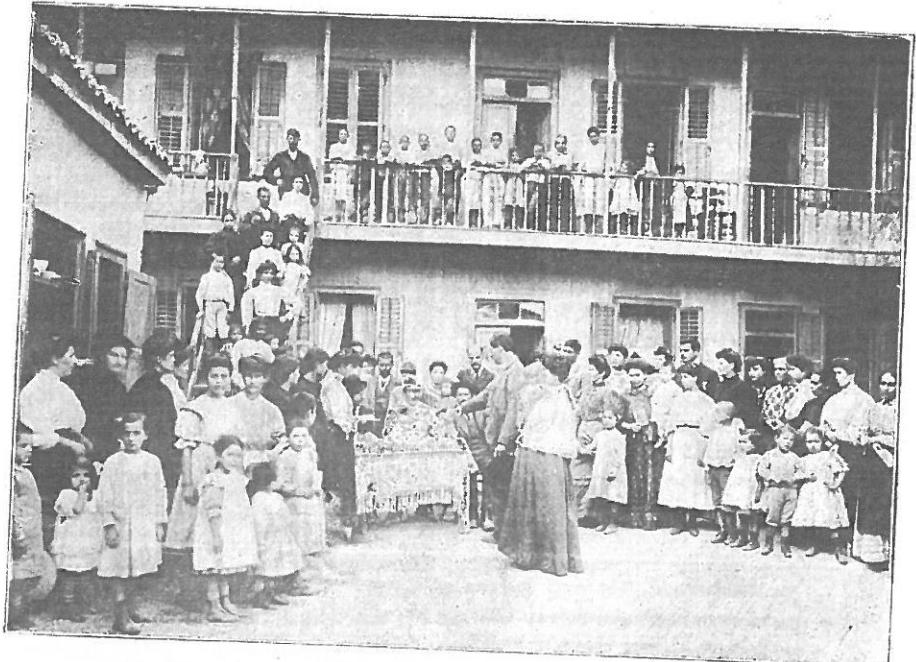
Σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀνωτέρω είναι καὶ αἱ ἔγκυκλοι ἀριθ. 14 τῆς 4 Ιουνίου 1907, ἀριθ. 36 τῆς 29 Ἀπριλίου 1908 καὶ ἀριθ. 41 τῆς 25 Ιουνίου 1908 ἃς καὶ παρατίθεμεν ὅδε:

**Ἀριθ. 14.—Περὶ διακοπῆς τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἀνδρῶν,
οἵτινες εὐχερῶς δύνανται νὰ εὑρῶσιν ἐργασίαν.**

Τοὺς ἀτυχίσαντας διοειδεῖς πρόσφυγας ἡ Μήτηρ Πατρὶς μὲ πλοικτᾶς ἀγκάλας καὶ ἐδέχθη καὶ περιένθαψεν ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ αὐτῆς προσενεγκοῦσα στέγην καὶ ἄρτον καὶ λοιπά πρωτίστως χρειώδη, εἰς νέας δὲ θυσίας προβάινει ἐτοιμάζουσα καὶ τὰ τῆς δριστικῆς αὐτῶν ἔγκαταπτάσσεως ἐν Θεσσαλίᾳ. Άλλ? ἡ ἔγκατάστασις αὗτη λόγῳ φυσικῶν καὶ ἀνατοδράστων προσκομά-

των βραδύνει καὶ θὰ βραδύνῃ ἐπὶ χρόνον ἔτι ἵκανόν. Ἐτέρωθεν είνε βέβαιον, ὅτι εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ ἔγκατάστασιν ἀδύνατον είνε νὰ περιληφθῶσι πάντες οἱ πρόσιργες, διὸ δὲ ἀριθμοὶ διονέντων αὐξάνων ὑπερέβη νῦν πᾶσαν πρόσωψιν.

Διὰ ταῦτα εὐλογὸν είνε οἱ δυνάμενοι ἐν τῷ μεταξὺ νὰ εὑρῶσιν εὐχερῶς ἐργασίαν νὰ μὴ περιμένωσιν ἐν ἀδρανίᾳ, ἥτις καὶ τὰς φυδοφοτοιάς συνεπείας τῆς ἀργίας φέρει καὶ τὸ δημόσιον εἰς δυσβαστάκτους δαπάνας ἔκθέτει. Εὐχερῶς δὲ δύνανται νὰ εὑρῶσιν ἐργασίαν οἱ ἄνευ οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων νέοι ἀπὸ ηλικίας ἑτῶν 16 καὶ ἄνω, οἵτινες εἰς τὰς διαφόρους πόλεις καὶ κώμας

Σκηνὴ διανομῆς τοῦ ἐπιδόματος παρ' ἐπόπτου ἀξιωματικοῦ.
Une scène représentant la distribution du secours pécuniaire aux réfugiés, faite par un officier surveillant.

τοῦ Κράτους μεταφαίνοντες δύνανται νὰ ἐργάζωνται μὲ καλὸν ἡμερομίσθιον, ἀφοῦ παντοῦ σχεδὸν ὑπάρχει νῦν ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν.

Διὰ ταῦτα θέλετε ἀπὸ τοῦδε προτρέψει πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ὑμῶν πρόσφυγας τὸν ἀπηλλαγμένους οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων (δῆλον ἀγάμους καὶ μὴ προστατεύοντας ἀνίκανους γονεῖς ἢ ἀδελφάς) ὑπερβάντας δὲ τὸ 16 ἔτος τῆς ηλικίας νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν εὑρεσιν ἐργασίας ἔχοντες ὑπ' ὅψιν, διτὶ ἀπὸ τῆς 4 Ιουλίου οὐδεὶς τούτων θὰ λαμβάνῃ ἐπίδομα, ἐκτὸς ἂν είνε σωματικῶς ἀνίκανος, περὶ οὗ θὰ βεβαιοῦσθε ἐξ ίδίας ὀντιλήψεως. Πρὸς τὴν προσήκουσαν δὲ ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης ὀφείλετε ἐφεξῆς κατὰ πᾶσαν πληρωμὴν νὰ ἀπαιτήτε, διπλῶς οὐ μόνον ὁ οἰκογενειάρχης ἀλλὰ καὶ πάντα τῆς

οίκογενείας τὰ μέλη ἐμφανίζωνται πρὸς ὑμᾶν, ἵνα εὐχερῶς διακρίνητε τοὺς νέους καὶ δυναμένους νὰ ἔργαζωνται.

Κατὰ τὴν πληρωμὴν δὲ τῆς 19 Ἰουνίου θὰ κρατήσητε ἰδιαιτέραν σημείωσιν τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἀφορᾶ ἡ προκευμένη ὄδηγία, καὶ θὰ ὑποβάλλητε τὴν σημείωσιν ταύτην εἰς τὸ Γραφεῖον, ἵνα γείνη ἡ διαγραφή των ἀπὸ τῆς 4 Ἰουλίου.

Ως πρὸς δὲ τοὺς νέους ἐρχομένους πρόσφυγας τῆς ἴδιας κατηγορίας, θὰ ἔχητε ὅντες, διτὶ οὕτω θὰ λαμβάνωσι τὸ ἐπίδομα ἐπὶ δύο μῆνας (τέσσαρα δεκαπενθήμερο), μεθ' οὓς θὰ διαγράφωνται κατόπιν ὑποβολῆς σημείωσεως ἐκ μέρους ὑμῶν.

**Ἄριθμ. 36.—Περὶ ἀναγκαίων οἰκονομιῶν
ἐν τῇ παροχῇ τῶν ἐπιδομάτων.**
(Ἐμπιστευτική).

Οἱ πρόσφυγες ἐν συνόλῳ θυσιάσαντες τὰ πάντα χάριν τῆς διασώσεως τοῦ ἔθνισμοῦ, ἀπέδειξαν ἀναντιρρήτως ὑψηστην φιλοπατρίαν.

Τὸ ἐλεύθερον Κράτος ἐκ λόγων ἐπίσης ὑψηλοτέρων ἀνέλαβε προθύμως νὰ περιθάλψῃ τοὺς πρόσφυγας μέχρι τῆς ὁριστικῆς των ἐγκαταστάσεως. Ἀλλὰ ταύτης ἐκ λόγων ποικίλων μὴ δυναμένης νὰ περατωθῇ ταχέως, ἡ περιθάλψις παρατείνεται κατ' ἀνάγκην ἐπὶ χρόνον ἀδοκήτως μακρόν, προστιθεμένων δὲ ἀπαύστως καὶ νέων προσφύγων, ἐπαυξάνει καθ' ἐκάστην ἡ καὶ ἀλλως δυσβάστακτος διὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους δαπάνη τῆς περιθάλψεως.

Διὰ τοῦτο, χάριν αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ πάντων συμφέροντος, ἐνδείκνυται ἡ διὰ παντὸς προσφόρου μέσου μείωσις τῆς ἐν λόγῳ δαπάνης ἐκ μέρους τῶν ἐπιτεραμμένων τὰ τῆς περιθάλψεως.

Καὶ τὸ μὲν Γραφεῖον πρὸς τῆς ἀλλοις μέτροις, ὃν γνῶσιν Ἑκάστοτε λαμβάνετε, συστηματικῶς ἔχεταῖς καὶ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν ἐρχομένων νέων προσφύγων, ἵνα οὕτω κανονίζῃ τὸ ποσὸν τῆς περιθάλψεως αὐτῶν ἀναλόγως τῆς ὑπαρχούσης πραγματικῆς ἀνάγκης. Ἀλλ᾽ ἡ πρώτη ἔξέτασις δὲν εἶναι πάντοτε ἐπαρκής καὶ ἀσφαλής. Οἱ πρόσφυγες μεταβαίνουσι καὶ ἐγκαθίστανται προσωρινῶς εἰς διαφόρους πόλεις, ἐκεῖ δὲ οἱ ἐπόπται εἰνε εἰς δέσιν κάλλιον νὰ ἔκτιμήσωσι τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν προσφύγων τούτων.

Πρὸς τούτους ἀνά τὰς διαφόρους πόλεις ἔγκατεστάθησαν πολλοὶ πρόσφυγες πρὸ ἔτους καὶ πλέον ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἡ προσοχὴ τοῦ Γραφείου δὲν ἤτο πολὺ ἐντεταμένη, λόγῳ τοῦ μικροῦ τότε ἀριθμοῦ τῶν προσφύγων καὶ τῆς μικρᾶς σχετικῆς δαπάνης. Μεταξὺ τούτων βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ οἱ εὐποροῦντες, οἵτινες, ὡς εἴπομεν, διέφυγον τότε τὴν προσοχὴν τοῦ Γραφείου.

Ἐτέρωθεν ὑπάρχουσιν ἄλλοι πρόσφυγες, οἵτινες ἐλθόντες ἀνευ χρημάτων, ἔχουσιν ἡδη τοιαῦτα πωλήσαντες ἐν τῷ μεταξὺ τὰ κτήματά των.

Προσέτι πολλὰ μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐλθόντα κατὰ διαφόρους καιρούς, ἔλαβον βιβλιάρια καὶ πληρόντας κεχωρισμένως, ἐνῷ ἡδη εὗλογον εἶναι νὰ ἐνωθῶσιν εἰς ἐν βιβλιάριον καὶ πληρόνωνται ὅμοι ὡς μία οἰκογένεια.

Γινώσκομεν, ὅτι ἡ ἔξακριβωσίς τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἐκάστου ἀτόμου δὲν εἶναι τὶ εὐχερές, δεδομένου μάλιστα ὅτι παρὰ τοῖς πολλοῖς τὸ αἰσθήμα τῆς φιλοπατρίας χαλαροῦνται, ὅταν προβάλληται τὸ συμφέρον τοῦ σιτισμοῦ ἐκ δημοσίων χρημάτων.

“Ἀλλ’ εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐπόπτας τῶν προσφύγων τὸ Κράτος ἀνέθηκε τὴν ἐμπιστευτικὴν καὶ λεπτὴν ταύτην ἐργασίαν τῆς περιθάλψεως ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ, διτὶ θὰ ἔργασθητε μετὰ στοργῆς καὶ ἐπιθεξότητος, ὥστε ἡ περιθάλψις νὰ παρέχηται μόνον εἰς τοὺς πραγματικῶς ἔχοντας αὐτῆς ἀνάγκην, καὶ μὴ δυναμένους ἀνευ αὐτῆς νὰ ἔχωσι τὰ πρὸς συντήρησιν ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντα.

Διὰ ταῦτα ἐπικαλοῦμενοι τὴν ἔξακριβωσήν την προσοχήν, συνιστῶμεν καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, νὰ ἔξακριβώσητε, δι' ὧν ἐπίστασθε μέσων (πληροφορίαι συμπολιτῶν, ἔξωτερη περιβολή, τρόπος τοῦ βίου κλπ.)

α') Τίνες τῶν προσφύγων ἔχουσιν ἰδίαν περιουσίαν ἔστω καὶ μικράν, νὰ

3101	.....	3201	.....
3102	.....	3202	.....
3103	.....	3203	.....
3104	.....	3204	.....
3105	.....	3205	.....
3106	.....	3206	.....
3107	.....	3207	.....
3108	.....	3208	.....
3109	.....	3209	.....
3110	.....	3210	.....
3111	.....	3211	.....
3112	.....	3212	.....
3113	.....	3213	.....
3114	.....	3214	.....
3115	.....	3215	.....
3116	.....	3216	.....
3117	.....	3217	.....
3118	.....	3218	.....
3119	.....	3219	.....
3120	.....	3220	.....
3181	.....	3221	.....
3182	.....	3222	.....
3183	.....	3223	.....
3184	.....	3224	.....
3185	.....	3225	.....
3186	.....	3226	.....
3187	.....	3227	.....
3188	.....	3228	.....
3189	.....	3229	.....
3190	.....	3230	.....
3191	.....	3231	.....
3192	.....	3232	.....
3193	.....	3233	.....
3194	.....	3234	.....
3195	.....	3235	.....
3196	.....	3236	.....
3197	.....	3237	.....
3198	.....	3238	.....
3199	.....	3239	.....
3200	.....	3240	.....

“Ο Ἐλεγχος.—Le livre du Contrôle.

εἰδοποιήτε δὲ τὸ Γραφεῖον, ὥστε νὰ διαγράφωνται εἰς ἡ πλειόνες ἀριθμοὶ ἐξ Ἑκάστης εὐπορούσης οἰκογενείας.

β') Τίνες τῶν προσφύγων πληρόνονται κεχωρισμένως, ἐνῷ ἀνήκουσιν εἰς μίαν οἰκογένειαν.

γ') Εἰς τίνας οἰκογενείας τὸ χορηγούμενον ἐπίδομα λόγῳ τῶν πολλῶν μικρᾶς ἥλικας τέκνων εἶναι ὑπεραρκετὸν καὶ δύναται νὰ περιορισθῇ.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἔξακριβωσίς τῶν τυχὸν ἐργαζομένων, τῶν ἀπόντων, ἡ τῶν μὴ γνωστῶν προσφύγων, θέλει κατὰ τὰ περὶ τούτων προδιατεγμένα ἀπασχολεῖ ἐπίσης ὑμᾶς, ἔχοντας πάντοτε ὑπ' ὄψιν διτὶ καὶ ἡ ἐλαχίστη εὐλογὸς περικοπὴ ἐπιδόματος ἀποτελεῖ ἀξίαν λόγου οἰκονομίαν, ἥτις προσγίνεται καὶ πρέπει νὰ προσγίνεται εἰς τὸ ίερὸν χρῆμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ,

*Ἐπὶ τῶν προτεθέντων πινάκων παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα.

*Ἡ διλικὴ καὶ δριστικὴ δαπάνη τῆς περιθάλψεως ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1906 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1908 ἀνήλθε κατὰ τοὺς πίνακας εἰς δρ. 6.483.446.61. Πλὴν ταύτης ὅμως ὑπῆρχον καὶ προκαταβολαὶ διάφοροι, αἵτινες εἴτε θ' ἀναληφθῶσι βραδύτερον μὴ ἐπιβαρύνονται οὔτε τὰ ἔξοδα οὔτε τὰ ἔσοδα (ὅς προκαταβολαὶ διὰ τὰ παντοπωλεῖα καὶ τὸ ὑφαντήριον) εἴτε θὰ καταστῶσιν δριστικαὶ δαπάναι μετὰ τὴν ἔκκαθαρισμὸν τῶν (ὅς προκαταβολαὶ εἰς ἐπόπτας ἐπαρχιῶν δι' ἐπιδόματα, ἐνοίκια κλπ.). Τῶν τοιούτων προκαταβολῶν τὸ ποσὸν ἀνέρχεται εἰς δρ. 278.000 περίπου, ὥστε συνυπολογιζομένων καὶ τούτων ἡ διλικὴ δαπάνη μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1908 ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 6.761.446.61.

Τὸ δὲ διλικὸν ποσὸν τῶν ἔσοδων ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1906 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1908 ἀνήλθεν εἰς δρ. 7.040.000 (περίπου). Ἐκ τούτων ἡ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοσίου εἰσφορὰ ἀνήλθε

κατὰ τὸ ἔτος 1906 εἰς δραχ.	100.000
» » 1907 » »	2.500.000
» » 1908 » »	4.000.000

ἡτοι ἐν διλικῷ μέχρι 31 Δ/βρίου 1908 εἰς δραχ. 6.600.000

τὸ δὲ ἔξ ἐράνων συλλεγὲν ποσὸν ἀνήλθεν εἰς δρ. 440.000 περίπου.

“Ωστε ἐκ τοῦ διλικοῦ ποσοῦ ἔσοδων ἡτοι δραχ. 7.040.000.— ἀφαιρουμένων τῶν δριστικῶν ἔξοδων καὶ τῶν ἔκκρεμῶν ἀνερχομένων κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰς » 6.761.446.61
ὑπολείπονται . . . δραχ. 278.553.39

Τὸ περίσσευμα τοῦτο ὑπῆρχε τῇ 1 Ιανουαρίου 1909 συνιστάμενον εἰς χρηματικὸν ἔνταλμα τοῦ δημοσίου ἐκ δρ. 200.000 ἀνεξόφλητον, καὶ εἰς μετρητὰς δραχ. 79.048.16 κατατεθειμένας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Γραφείου τῆς περιθάλψεως.

*Ο Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Επιτροπῆς

† Αθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

*Ο Διευθυντής τοῦ Γραφείου περιθάλψεως

ΗΛΙΑΣ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τμηματάρχης

*Ο Ταμίας τοῦ Γραφείου περιθάλψεως

I. ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Υπολοχαγὸς

SECOURS

DONNÉS EN GRÈCE AUX RÉFUGIÉS

VENUS DE LA ROUMÉLIE ORIENTALE ET DE BULGARIE

PENDANT LES ANNÉES 1906, 1907 ET 1908

* «Un drame des plus émouvants s'est déroulé, il y a trois mois à peine, dans la Principauté Bulgare et dans la Roumélie Orientale, qui de fait, sinon de droit, forme partie intégrante de cette Principauté.

Une population grecque d'environ 80,000 âmes, établie dans ces contrées depuis les âges les plus reculés et vivant paisiblement dans le respect des lois, se vit attaquée par les Bulgares, qui pillèrent ses propriétés et prirent de force ses églises et ses écoles.

Presque tous ces Grecs, victimes d'une si lâche agression, sont pourtant des sujets bulgares et ont un droit incontestable à la protection des lois de ce pays. Ils acquittent régulièrement les impôts, servent dans l'armée et sont des citoyens honnêtes et laborieux. Mais le fait d'être restés fidèles à l'Église du Patriarcat et d'élever leurs enfants dans les écoles de leurs communautés leur a toujours été imputé à crime et il n'en fallut pas davantage pour les mettre hors la loi, depuis les premières manifestations antigrecques survenues à Varna le 7 Juillet de cette année.

Le prétexte de ces persécutions fut l'antagonisme des Grecs et des Bulgares en Macédoine.

Depuis la création de la Bulgarie en 1878 et surtout depuis les échecs subis par la Grèce dans sa guerre contre la Turquie en 1897, les Bulgares avaient formé le dessein de gagner à leur cause les populations grecques ou hellénisées des vilayets de Monastir et de Salonique, où prévaut l'élément

* Extrait de l'excellente brochure «Persécutions des Grecs en Bulgarie» par A. R. — Athènes 1906.